

Szerkesztési iroda:

Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfal János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 235 szám.

Péntek, október 13.

LEGUJABB.

— Sajtó tudósítók cenzurázott telefonjelentései. —

***

A románok kiverése Erdélyből.

A megvert románok üldözése. — Harctéri helyzetünk kedvező. — Amerika nem tűri az entente beavatkozását a buvárhajók ügyében. — Az entente ultimátuma Görögországnak.

A megvert románok üldözése.

Budapest, okt. 13. A sajtóhadiszállásról jelentik a Magyar Távirati Irodának:

Erdély délkeleti csücskében diadalmas csapataink a megvert ellenség üldözését folytatják.

Hadműveleteink serényen folynak. Az üldözés és a diadaloknak kibasznlása nagyon jól halad előre. A megvert harmadik román hadsereg a hegység felé ösztönlik vissza s már a Kelemen-hegységet sem tarthatja soká.

Harctéri helyzetünk igen biztató

Budapest, okt. 13. A Budapesti Tudósító jelenti Berlinből:

Irányadó katonai körök **igen biztónak mondják a harctéri helyzetet**, amely a központi hatalmak számára kedvezően alakul és egyre világosabban mutatja Hindenburg és Ludendorf ama nagy terveinek képét, amelynek célja **Románia teljes leverése**.

Vilmos császár a román fronton tett legutóbbi látogatása után igen jól nyilatkozott a harctéri helyzetről s hangulata kitünő volt.

A bukarestiek futása.

Budapest, okt. 13. Kopenhágából sürgönyzik:

Ideérkezett orosz jelentések szerint, Bukarestet eddig a polgári lakosság mintegy hatvan százaléka hagyta el. Több lap beszüntette megjelenését. A hatóságok falragaszokon igyekeznek megnyugtatni az ottmaradt lakosságot.

Budapest, okt. 13. Bukaresti jelentések szerint, a városi hatóság azt indítványozza, hogy foglalják le az elenséges vagyont s abból kártalanítsák a Zeppelin-támadások áldozatait.

Amerika nem tűri az entente beavatkozását a buvárhajók ügyében.

Budapest, okt. 13. Luganoból sürgönyzik:

Az entente vezetőkörében nagy meglepetést keltett Amerika válasza a tenger-alattjárók ügyében. Nagy feltűnést kelt a válasz rideg hangja, különösen pedig Wisonnak az a kijelentése, hogy az **entente részéről semmiféle beavatkozást nem tűr meg** a dologba és ha a semleges buvárhajókat bárhol veszedelem éri, ezért az **entente felelős**.

Budapest, okt. 13. Genfből sürgönyzik:

Bernsdorf gróf német nagykövet fölkereste Wilson elnököt és biztosította arról, hogy Németország minden tengeren megtartja ígéretét és tengeralattjárói ügyelni fognak, hogy Amerikával a jó viszonyt meg ne bontsák. Wilson hosszabb kihallgatáson fogadta Gerard berlini amerikai, majd a párisi amerikai nagykövetet.

Az entente ultimátuma Görögországnak.

Budapest, okt. 13. A Stefani-ügynökség jelenti Athénből:

A görög kormány Fournier francia tengernagy ultimátumára azt válaszolta, hogy tekintettel a rövid és végleges határidőre, tiltakoznia kell az ultimátum követelése ellen, mindazonáltal a körülményekből folyó szükségességekre való tekintettel aláveti magát az ultimátumban megformulált követeléseknek.

Budapest, okt. 13. Rotterdamból sürgönyzik:

Görögországnak vége van. Flottáját kiszolgáltatta, lefegyverezték, legfontosabb vasutvonalait át kellett adnia idegeneknek, hadseregének egy részét lefegyverezték, más része föllázad saját kormánya ellen. Görögország a valóságban megszűnt független állam lenni.

Budapest, október 13. A Corriere della Sera jelenti Athénből:

Lambrosz miniszterelnök kijelentette, hogy a király meg van győződve arról, hogy a forradalmi mozgalomnak nincs nagy jelentősége és hogy a görög nép nagy többsége, amely nem kívánja a háborút, hü marad a királyi házhoz. A király iránt való tiszteletem és Görögország iránt érzett szeretetem — mondotta Lambrosz — birt arra, hogy tanzékemet elhagyjam. Teljesen politikai jelleg nélkül való ügyvivő miniszteriumot alakítottam. A politikától mindnyájan mindig távol állottunk s igyekezni fogunk az entente bizalmát kiérdemelni. Görögország beavatkozásáról még nem mondhatok semmit. Szándékunk, hogy az entente követeléseit teljesítsük, amint azt a nekünk átnyújtott jegyzék kívánja.

A nyolcadik Isonzo-csata.

Budapest, okt. 13. A sajtóhadiszállásról jelentik:

A nyolcadik Isonzó-csatában a harmadik olasz hadsereget új tábornok vezeti. Az aostai hercegnek el kellett hagyni a helyét. Az eddigi Isonzó-ütközetekben az olasz tüzérség mindig céltalan pergőtűz alá vette állásainkat. A pergőtűz néha ötven órahosszat is tartott.

Az új hadvezér céltudatos ostromot indít. Minden lövészárkot célba akar venni, minden üteget harcképtelenné akar tenni. Ezt az ostromot kétszáz óra hosszát tartó megszakítás nélküli változatlan erejű tüzérségi tüzzel folytatja.

Az olasz gyalogság is nagyon erősen mozgolódik. Nehány napja mindenütt megkísérlik csapataik összegyűjtését s fedezékeikből való kivezénylését.

Tüzérségünk napokon át erős gránátüzeléssel megakadályozta az olasz csapatok kiözönlését. A 141-es magaslatnál az olaszok egyenkint szaladtak le a hegyről a gyülekező helyre s amikor összegyűltek, tüzérségünk megsemmisítő tüzzel árasztotta el őket.

Elkeseredett harcok Monasztírról.

Budapest, okt. 13. A Frankfurter Zeitungnak jelenti Szófiából:

Monasztír birtokáért a legelkeseredettebb harcok folynak. A bolgár hadvezetés az itteni állásokat hevehetetleneknek mondja.

er 12.

ndig

ág.

her

59 46

40 92

23

01 78

62 82

87 98

tel

02 74

15

15 55

00 44

33 73

k.

s. k.

P61

A zsirhiány.

— okt. 13.

A háborus állapot sok nyomorúsága között ma egyik legszámottevőbb a zsirhiány. Az a sok kísérletezés, mely a maximálisan keresztül a legkülönbözőbb rendszabályok ki-boesátásán vezet végig, hiven tükrözi vissza az itt felgyülemlett bajokat. Ezeket azonban még az is tetézte, hogy avatatlan hozzászólások feleslegesen növelték a fogyasztók keserűségét s az áldatlan helyzet ekként még inkább terhesé vált.

Ha nem is teljes megnyugvásunkra szolgál, de a való helyzet felderítésével igen nagy jelentőségű Tisza gr. miniszterelnök nyilatkozata, mely egyik hírlap hasábjain látott napvilágot s amelyből tisztán áll előttünk, hogy a zsirhiányban sem a mulasztások halmozták fel a bajokat, hanem, mint sok más dologban, itt is egy háborus kényszerűséggel állunk szemben, amelynek az élen enyhítéstudunk ugyan okos előrelátással, de amelynek teljes kiküszöbölése nyilvánvaló okokból egyszerűen lehetetlenség.

Rossz nyomon tapogatóznak azok, akik akár Ausztria túlfogyasztásában, akár pedig a zsir vagy szalonna uzsorás szándéku felhalmozásában keresik a zsirhiány magyarázatát. A tényleges szükségletnél kevesebb a zsir egyszerűen azért, mert a bő sertésállomány dacára is részben a gyöngébb termés és nagyobb hadifogyasztás, részben pedig az erőtakarmány behozatalának elakadása folytán a sertés hizlalás tetemesen megcsappant. Ez az igazi ok, amelyet senkinek sem állott módjában elhárítani s amelynek felismerése és a hozzá való alkalmazkodás az egyedüli mód, hogy valamilyen segítséssünk magunkon.

Takarékoskodnunk kell a zsirrall, éppen úgy mint ahogy megszorítottuk egyéb közszükségleti igényeinket is. Az első zsirtalan nap behozatalában megkaptuk az első helyes utmutatást ebben az irányban. Tisza István gr. miniszterelnök nyilatkozata a második nyomós figyelmeztetés, amelynek nem szabad pusztában elhangzó szónak maradnia, ha csak szándékosan nem arra törünk, hogy a már létező zsirhiány a meglevő bajt még nagyobbra fokozza. Igaz, hogy a zsir így semmivel sem lesz több, de azt igenis elérhetjük, hogy a rendelkezésre álló mennyiség áthidalja a nagyobb zavarokat.

A magyar nép józan belátása és önmeg-tartoztatása sok háborus nehézségen átsegített már. Hisszük, hogy ezuttal sem hiába appellálunk rá s hogy ezen a téren kifejtendő takarékosságával is bizonyosságot tesz állhatatosságáról, melynek a háboru megpróbáltatásai között már annyit köszönhetünk s amely rendületlen győzelmi akaratumknak újabb beszédes tanuságtétele lesz.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések október hó 12-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harc-téri eseményekről:

☛ **Höfer jelentései:**

Keleti harctér:

A Vulkán-szorosnál meggyusultak a románok előretörései. Brassó környékén az ellenség kénytelen volt a határszorosok felé hátrálni. A legutóbbi két napon itt 18 tisztet, 639 főnyi legénységet, egy nehéz ágyut,

5 géppuskát és sok hadiszert szállítottunk be. A Görgényi-hegységben és a felső Maros mindkét oldalán is megtört a románok ellentámadása. Csapatunk üldözik az ellenséget.

Keletgaliciában Solotwinától északra visszavetünk egy orosz előretörést.

Olasz harctér:

Csapatunk a tengermelléki arcvonal déli szárnyán a nagy gyalogsági harcok harmadik napján is helytállottak az ellenség rohamával szemben. A Wippachtól északra, valamint a folyótól délre, egészen Lozovica vidékéig az olaszok minden támadását visszavertük. Opachasellától keletre és délre az ellenség tért nyert, Novavas kezére került. Tovább délre a tengerig ismételt benyomult egyes arcvonal-részekbe, de mindig újra kivetettük. Az alpesi csapatok újból kitüntették magukat az ütközetben. Az elfogott olaszok száma kétezerhét százra emelkedett. A karinthiai és tiroli arcvonal egyes helyein gyengébb ellenséges osztagok sikertelen támadási kísérletekkel próbálkoztak. A Pasubion, ahol tegnapelőtt állásunkat a Cosmagontól a Roite-hegyhátra vettük vissza, a nap és az éjszaka nyugodtabban telt el.

Délkeleti harctér:

Haderőinknél nem volt jelentősebb esemény.

A német nagy főhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadserege: A Somme mindkét oldalán a csata tovább tart. Az Ancre és a Somme között az egész arcvonalon a két fél tüzésége nagy erővel működött. Az angolok gyalogsági támadásai Thiep-valtól északnyugatra, valamint a Le Sers—Coudecourt-vonal felől jórészt már zárótűzünkben meggyusultak. Estefelé a Morval—Bouchavesnesi vonalból erős támadásokat kezdtek, amelyek a kora reggeli órákig tartottak a 68-ik gy. e és a 76-ik tartalékgyalogezred állásai ellen s Aillynál az ellenség hatszor támadott. Valamennyi erőfeszítése eredménytelen maradt. Állásainkat mind megtartottuk. A Sommetől délre a harc Genemont és Chaubnes között tovább folyik. A franciák többszörös támadásait visszavertük. A generomonti cukorgyár, amelyért heves harc folyt, birtokunkban van. Ablaincourt faluban elkezdődött utcai harcok fejlődtek, amelyek még tartanak.

Keleti harctér:

Nem volt lényeges esemény.

Erdélyi harctér:

A Maros völgyében az ellenség az átkaroló támadásnak nem tudott ellenállani. Tovább északra is megkezdte a hátrálást. Az egész keleti arcvonalon üldözzük. A második román hadsereget keresztállásokba vetettük vissza. A két utolsó napi hegyi harcokban 18 tisztet és 639 főnyi legénységet elfogtunk és egy 10 cm. ágyut, öt géppuskát, sok löszert és fegyvert zsákmányoltunk. A Vulkán-szoros mindkét oldalán ellenséges előretöréseket visszavertünk.

Balkán harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege: A helyzet változatlan.

Macedóniai arcvonal:

A Csernánál számos ellenséges támadás meggyusult. A Vardartól nyugatra és keletre az ellenség előretörései eredménytelenek. — Ludendorff.

— **A szegény iskolás gyermekekért.** A nagybecskereki Iskolagyermekbarát-egylet elnöksége a következő kérelemmel fordul a közönséghez:

A nehéz háborus viszonyok közepette, egyletünkre a szokottnál nagyobb feladat vár. A zord tél már küldi hírnökeit, nemsokára ő maga is megjelenik. A vékony nyári ruhák lekiváncolnak a vézna testekről, a láb nem képes majd meztelen maradni. A szegény

gyermekek száma megnövekedett nemcsak azok szorultak támogatásra, akik rendes körülmények között is annyira szűkölködők, hogy szüleiktől nem részesülhetnek meleg ruházatban, nemcsak azok akiknek apja hadbavonult, hanem azok is akiknek keresetképes atyjuk bár nem vonult hadba, a szomorú gazdasági viszonyoknál fogva kereset nélkül maradt. Mindezeknek iskoláztatása csak úgy lehetséges, ha a társadalom mint eddig nemes szívvel hozzájárul ezeknek felruházásához. Egyletünk ezért fordul eddigi pártfogóihoz, a könyörületes adakozókhoz, tegyék lehetővé, hogy céljának lehetőleg meg tudjon felelni, hogy felruházhassa a mezteleneket és meleg takaróval láthassa el az abban szűkölködőket! Nagybecskereken, 1916. évi október hó. Az elnökség.

— **Köszönet.** A Nagybecskereki Patronage Egylet a gyermekvédelmi célokra felajánlott összegnek második felét, 135 koronát átutalta az Anya- és Gyermekvédő-bizottságnak, melynek vezetősége ezton is hálás köszönetet fejezi ki az adományért.

— **Torontálak veszteség-lajstroma.** A legutóbbi megjelent 466. sz. hivatalos veszteség-lajstrom 70 torontáli vitéz katoná hősihaláláról és 518 torontáli megsebesüléséről számol be. Lapunk szűk keretei folytán itt most csak a hősihalált haltak névsorát közöljük. Eszerint:

Hősihalált haltak a 29. gy. ezredből a következők: Tisztek: Hausladen Árpád tart. hadapród, Nagybecskerek. — Kardos István tart. hadapród, Nagybecskerek. — Legénység: Athanackovics Szlavko egyévi önk. káplár, Cserépalja. — Avramov Dobrivoj Aracs. — Breuer József egyévi önk. tizedes, Padé. — Crmann András Felsőaradi. — Csuzdi József Magyarpadé. — Eck János Torontálvársárhely. — Fistyán György Boreca. — Fleischhaker József Zichyfalva. — Frithwirth Ferenc Surján. — Gajda Márton. — Gavrilov Milos Ópáva. — Gilezán József Szentjános. — Gutwein Jakab Pancsova. — Hefler János Nagytőzeg. — Kirtyánszki Marko Nagybecskerek. — Knezsev Koszta Rudna. — Koch András Lázárföld. — Kornya Péter Szentjános. — Lies József Táresó. — Máczai Pál Felsőaradi. — Makszics Maxa Aracs. — Markov Tósa Bégaszentgyörgy. — Matei Samu Egres. — Mesin Miklós Szarcsa. — Miók Péter Óecska. — Nagy István Nagy-kikinda. — Nedin Isza Nagy-kikinda. — Nikoly Milos Nezsény. — Pejanov Csedá Párdány. — Pelics Demeter Nagygáj. — Perinác Obrád Ivánd. — Pipicz (Jasz) János Nagy-kikinda. — Polatschek Jakab Torontáltorda. — Pripág Kornél Macedónia. — Raity Emil Felsőitetebe. — Rokszics Milován Felsőitetebe. — Ruszo Péter Nagy-kikinda. — Rutko Demeter Sándoregyháza. — Scheim Miklós Baránda. — Scheuermann Mihály Ferenchalom. — Subony Tivadar Ujzozora. — Sula György Nagylajosfalva. — Szamor Márton Antalfalva. — Sztaniszlavjev Dragulyob Perlasz. — Szutter Ádám Törzsudvatnok. — Tóth József Bocvár. — Türk János Zichyfalva. — Veliszavlyev Joca Bótos. — Zajec Jelta Révaujfalva. — Zarics Pável Aracs. — A 3-ik vadászszázalóaljából: Baben János Pészak. — Oster József Németcsernye. — A 61. gyalogezredből: Bereng Jakab Mollyfalva. — Biebel Jakab Ujvár. — Csiriak Dusan Németcsernye. — Csorba János Nagykömlös. — Kiss Lajos Szécsenfalva. — Kocsisan Pál Csene. — Kriz Albert Gyér. — Oberding József Szentborbála. — Schneider János Perjámos. — Wagner Demeter Zombolya. — Azonkívül: Ardeán Illés 3. h. gy. e. Végszentmihály. — Marosán György 82. gy. e. Nagylajosfalva. — Soka Pál 3. h. gy. e., Révaujfalva. — Lonkarszky Riszta 3. h. gy. e., Melence.

— **Henny Porten a Városi Moziiban.** Holnap szombaton kezd meg ismét a Városi Mozi előadásait a Városi színházban. A megnyitó bevezetője annak a gazdag és nagyszabású műsornak, amelyet a Mozi bérlője a téli szezonra összeállított. Szombaton Henny Porten, a nagy filmművész jelenik meg a vásznon „A komédiás élet” című páratlan érdekes kességű artista drámában. Azonkívül egy re-

Telefon 330.	VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.	Telefon 330.
Szombaton 1916. évi október 14-én két előadás: délután 5 órakor és este fél 9 órakor. Vasárnap, 1916. évi október hó 15-én négy előadás a 3 és 7 órai zónaelőadás felhelyárral, az 5 és 9 órai rendes helyárral.		
Két újdonság.	A komédiás élet.	Henny Porten újdonság.
Elsőrangú artista dráma 4 felvonásban. A főszerepben a bájos HENNY PORTEN.		
A cipőkirály.		
Szenzációs vígjáték 3 felvonásban. A főszerepben LUBITSCH BRNO, a kímő komikus minden ízében kacagató és eredeti alakítása.		

mek, kacagtató vigjáték is lesz „A cipőkirály”, amelynek főszerepét Lubitsch Ernő, a híres komikus játssa. Szombaton két előadásban d. u. 5 és este fél 9 órakor, vasárnap pedig négy előadásban kerül színre a megnyitó műsor.

— **Borítal- és husfogyasztási adó bérbeadása.** A nagybecskereki pénzügyigazgatóság közli, hogy Párdány község borítal- és husfogyasztási adóbérléte az 1917. esztendőre nyilvános árverésen bérbeadandó. Az árverés október 25-ikén lesz a pénzügyigazgatóságnál. Kikiáltási ár borítalra 4462 kor. 24 f., husfogyasztásra 199 kor 50 f. Összesen 4461 kor. 74 f.

— **Kérelem a közönséghez.** A nagybecskereki vöröskereszt vasuti nyugvó állomásának vezetője kéri a közönséget, hogy a nagybecskereki vöröskereszt-egylet vasuti állomásán átvonuló beteg és sebesült katonák részére cigarettát adományozni sziveskedjenek. Az adományok Bakalovich Plátóhoz, a nyugvó állomás gondnokához (Megyeház) küldendők.

— **Vadgesztenye gyűjtése.** A Vörös-Kereszt Egyesület azzal a felhívással fordult a magyar társadalomhoz, hogy a vadgesztenyét gyűjtse össze és adja át a Vörös-Kereszt egylet helybeli fiókjainak, illetve választmányainak. Az egyesület ezt a felhívást most megismélti és nagyon kéri a magyar társadalom minden rétegét, hogy ezt a kérését teljesítse is, mert ez a kicsinynek látszó dolog, valójában nagy fontosságú. A Vadgesztenye Főgyűjtőhelye megtalálta a módját annak, hogy a vadgesztenyék ből a káros anyagokat kivonja s ezáltal legalább részben elejét vegye a mindjobbban mutató állatleleség hiányának. A mai háború sikeres megvívása nagyon sokban attól is függ, hogy tudjuk a küzdelem gazdasági részét lefolytatni A földre lehullt és ott elpusztuló vadgesztenye tömegek a mai viszonyok között pótolhatatlan gazdasági veszteséget jelentenek reánk nézve. Különösen kéri a Vörös-Kereszt egyesület a hazafias magyar tanítókat arra, hogy egy-egy délutánon vonuljon ki összes növendékeivel olyan helyekre, ahol vadgesztenyefák vannak, gyűjtse össze a már lehullt anyagot és azt szolgáltatassa be az ottani Vörös-Kereszt egyleti fiókának. Ezt a kérelmet természetesen mi a magunk részéről is a legmelegebben ajánljuk az illetékesek figyelmébe.

— **A Nővédelmi Iroda közleményei.** A nagybecskereki katolikus nők szociális Missziójának Nővédelmi Irodája közli:

Egy intelligens 30 és 40 év közötti nő, ki perfektül beszéli a német nyelvet és a háztartás minden ágában jártassággal bír, állást keres helyben gyermekek mellé, vagy mint háztartásvezető.

Egy brassói menekült nő, ki adóhivatalban hosszabb ideig működött, irodai alkalmazást keres, gépirásban jártas. Közelebbi felvilágosítást a Nővédelmi Iroda ad.

— **Mindent a hadseregnek!** A m. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg gyapjú és vászonrongyokat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi Különítményéhez (IV. Váci-utca 38. sz.) a harctéren való felhasználás végett. A „Szeretetadomány” jelzésű csomagok ingyen szállíttatnak.

— **Hangszereket a katonáknak!** A Hadsegélyző Hivatal kéri az áldozatkész hazafias magyar társadalmat, hogy legyen segítségére a harctéri hősöknek gondülő hangszerekkel való ellátásában. A különböző frontok katonáinak egyre sürűbben megnyilatkozó szükséglete az, hogy a véres harcok pihenőin a zene hullámaiban mintegy lelki fürdőhöz jussanak, érzéseiket kifejezhessék és harci kedvüket fokozhassák. Szájharmonikák, húzó harmonikák, okarinák, hegedűk, réz- és fafuvolák, klarinétok, tárogatók, citerák, grammofonok kellenének minél nagyobb számban. Aki csak teheti, küldjön egyet-mást a Hadsegélyző Hivatal átvételi különítményének (IV. Váci-utca 38.), amely a hangszereket készséggel szállítja az összes frontokra.

— **Eltűntek kutatása az ellenséges fogolytáborokban.** A „Katoná-Nyomozó Jegyzék”, mely a Magyar Vörös-Kereszt Egylet budapesti Tudósító Irodája vezetőinek: Bathány Lajos gróf és Hadik-Barkóczy Endre gróf kiadásában jelenik meg, már eddigi kutatásai során is jelentős eredményeket ért el. Sok olyan eltűnt

katoná sorsára derített világosságot, akinek személyét illetőleg a hivatalos nyomozás holt pontra jutott. A szerkesztőségnek legújabb sikerült biztosítania a wieni Gemeinsames Zentralnachweisebureau után, hogy a Katona-Nyomozó Jegyzék minden száma az ellenséges fogolytáborokba is eljusson s ezzel újabb lehetőséget nyitott arra, hogy kutatásai még több esetben és még eredményesebbek legyenek. A Katona-Nyomozó Jegyzéket B. Virágh Géza szerkeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Váci u. 38. I. em., ahol a Katona-Nyomozó Jegyzék közlési feltételei és minden egyéb felvilágosítás megtudható.

— **A nagy földindulás.** Kütűnő írónk, Benedek Elek tudvalevőleg szintén az erdélyi menekültek közé tartozik, az oláh betörés szülőföldjén, Kis-Baconban érte s onnan menekült el keserves viszontagságok között hazanépevel. Menekülésének történetét megírta gyermeklapjában, a Jó Pajtás-ban, „A nagy földindulás” címmel, érdekes ifjúsági regény alakjában, amelynek közlése most, az októberi számokban kezdődik. Az egyetlen eset ez, hogy egy kiváló író a saját élményei alapján írja le az erdélyi magyarságot ért szörnyű csapást. A Jó Pajtás október 8-iki legújabb száma ezenkívül közli még Feleki Sándor versét, Schöpllin Aladár elbeszélését, Rákosi Viktor regényét, Sebők Erzi magánjelenetét gyermekek számára, Garay Ákos pompás rajzát, egy humoros történetet Jeney rajzaival stb. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatóványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala. Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

— **Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!** Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 8 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt es küdtzkei épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjegylete” nagybecskereki fiókja minden hé 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál-megyei Közművelődési Egyesület készségegel továbbítja.

Irodistanót keresek,

ki németül levelez, ügyes gépiró és gyorsíró.

Szerdahelyi, Bégaszentgyörgy.

1281-33

Ügynököket (lehetnek idősebb nők is) keresek, akik Nagybecskerek és környékére vállalkoznak utazni olajfestmények, aquarell-, pastel-, tuss-, üveg- és porcellánképek, nagytások és krétarajzok vállalkására és elárulására. — Magyar, német és szeb nyelv tudása megkívánatik, román nyelvet is beszélők előnyben részesülnek. — Jelentkezni lehet f. hó 15-ig.

FREUDENFELD VILMOS Nagybecskerek, Alkotmány-utca 7. szám. 1278-54

Az erdélyi menekültek.

Az erdélyi menekültek közül a következőket keresik:

Horváth Márton Mokrinból keresi 17 éves Árpád fiát a brassómegeyi Krizba községből. Szigeti János tüzér (Budapest, Ludovika akadémia) feleségét Brassóból.

Puju György őrmester (Budapest, 2 sz. tart. kórház) feleségét és 3 gyermekét.

Lengyel János építész (Budapest, Battyányi-u. 14.) feleségét, anyját, nevelt leányát, egy vendégleányt és eselédjét Brassóból.

Zerwes Frigyes törzsfoglár (Debrecen) Harth Henrik nagykükküllőmegeyi szászapátfalvai körjegyzőt és nála volt leányát.

Depner Péter tart. tüzérhadnagy (Arad, Erzsébet királyné-ut 20.) a Depner-családot Hóltóvenyéből.

Hunyady Ferenc József 2. gy. ezr. népfölkelő (Prága, József-kaszárnya) édesanyját Brassóból.

Dr. Márkus János tanár (Hódmezővásárhely, Kállay-u. 28.) Márkus Mihály nyug. közs. jegyzőt Homoródról.

Dr. Baku Róbert nagydisznódi szolgabíró (Zombor) feleségét és 9 hónapos gyermekét. András János 2. gy. e. népfölkelő (Prága, Bruszka-kaszárnya) feleségét és 5 gyermekét Bárcaufaluból.

Papp Máttyás őrmester (Hosszupályi, Hajdum.) feleségét, 4 gyermekét, anyját a brassói Purkerez községből.

Simén András (Szombathely, kórház) Simén Andrásné 3 gyermekével Segesvárról.

Incze Manó erdőt mészáros (Segesvár) Kadási Bálint kir. főerdőmérnököt Kóhalomról, Schmidt Vilmos kir. erdőmérnököt Nagysinkről és Horváth Valter kir. s. mérnököt Medgyesről.

Bara Ferencné (Bpest, Alsó-erdősor 36.) szüleit és kis leányát a brassómegeyi Türkösről.

Bozorné Dimény Erzsike színésznő (Borossebes) Dimény Lajost és családját Fogarásból.

Kugler Gréte (Temesvár, József-város, Fröbl-u. 62.) anyját Kugler Rózát, rokonait Hornung Gusztáv brassói postafelügyelőt, Aesch Frigyes brassói városi adópénztárost és Kugler Vilmos brassói városi adóosztzt.

Hegyi Jenő ügyvéd (Oroszáza) Hegyi Andrásné, Nemet Mihályné, Gyarmathy Albertné a nagykükküllői Héjjasfalváról.

Niesner János keresi feleségét Brassóból. Schuller Mihály Brassóból keresi feleségét és hat gyermekét.

Brotya Ferencné Brassóból keresi anyját Bara Istvánnét.

A Brassóból elmenekült bolgárszegi erdő-ört kéri Langavér Sándor, hogy értesítse hol-létéről (Kolozsvar 170 sz. tábori posta.)

Kónya István mészáros (Katalinfa községben Torontál vármegye) keresi feleségét Kónya Ilonát és négy gyermekét: Anna 23 éves, Árpád 14 éves, Irén 13 éves és József 10 éves, a brassómegeyi Csernáfaluból.

Csergő József erdőőr (Makó, Erzsébetzere-tetház) keresi családját a fogaraszvármegyei Törösvárról.

Máthé Sándor nagyváradi m. kir. 24. honvéd törzssztagbéli cipész keresi a feleségét szül. Herman Magdolnát és 6 gyermekét, akik közül a hatodik az uton született, Brassóból való menekülés közben.

Hemper Artur Brassóból keresi 11 éves Artur nevű fiát.

Gáspár járásbíró (lakik: Nagybecskerek, Magyar-utca 44.) keresi Bedő Mózes Hal-mágyról.

Székely Lajos Brassóból, Segesváron fűd-házi munkás, keresi feleségét sz. Téglás Irént.

Özv. Lipták Mórné (Bégafő, Torontál m.) keresi szüleit Maierbuchler Oswaldot és nejét Brassóból.

Schmitz Györgyné (Bégafő, házszám 2., Torontál m.) keresi férjét Schmitz György asztalost Brassóból.

Krausz Károlyné szül. Tukos Anna keresi anyját, özv. Tukos Sándornét, testvérét Tukos Juliskát és ennek gyermekét, Füle községből, Udvarhelymege.

Máttyás Mihály nagykükküllő vármegyei olt-hévízi lakos (jelenleg Alsóeleméren tartózkodik) keresi feleségét és Géza fiát.

Soós Mihály brassó vármegyei apácai lakos keresi feleségét és két leányát, Mariska 18 éves, Ilonka 15 éves.

Kiss Istvánné szül. Pap Kata (Écska, 125. házszám, Torontálmege) keresi 9 éves fiát, Kiss Mártont és 7 éves leányát, Kiss Katit a brassómegeyi Türkös községből.

Dávid Sára (Nagybecskerek, József főherceg-utca 23. sz.) keresi édesanyját, Bálint Mártonnét a brassómegeyi Csernáfaluból.

Jakab Györgyné Hosszupályából (Brassóm) keresi férjét, Jakab Györgyöt, aki Brassóban a kórházban feküdt.

Erdő Istvánné szül. Szász Irma (Écska, Torontálmege) keresi édesatyját, Szász István alsóürmői lakost Nagyiküllömegeyből.

Szabó Pál brassómegeyi apácai lakos keresi szüleit.

Kovács József (Nagyhidegszem, villanytelepörség, u. p. Gyalu) keresi nejét, Zsigmond Annát, István és József nevű fiait és Anna leányát a háromszékegyei Gelencéről.

Horváth Márton Krizbáról, Brassómege, (jelenlegi tartózkodási helye Mokrin) keresi Lőrincz Györgynét és családját Krizbáról.

Jakab Péter Andrásné szül. Bálint Sára Ernőháza 9. sz., keresi férjét, idb. Jakab Péter Andrást és 16 éves fiát, ifj. Jakab Péter Andrást a brassómegeyi Csernátfaluból.

Jakab Jánosné szül. Girószász Anna Ernőháza 6. sz., keresi férjét, idb. Jakab Jánost és 18 éves fiát, ifj. Jakab Jánost a brassómegeyi Türkösöd községből.

Szabó Mózes jelenleg Csernyén tartózkodó menekült, Héjjasfalváról nejét szül. Szederjesi Máriát és Krisztina nevű leányát keresi.

Az Ernőházán elhelyezett menekült Sztítás István brassómegeyi hosszufalui lakos keresi nejét, Sztítás Istvánné szül. Partin Katát. — Özv. Hamasz Andrásné szül. Bencez Ilona hosszufalui lakosné pedig keresi vejét, Deák József Istvánt és unokáját, Bencez Jánost.

Pszoh István csendőrmester (Hadtápostá Belgrád) keresi apósát, Ballán Márton botfalvai (Brassómege) cukorgyári alkalmazottat.

Csuka Sára Öszentiván községben tartózkodó tatrangi menekült keresi testvérét, Antal Györgynét és unokatestvérét Erdélyi Istvánnét, valamint Fehér Pálnét.

Istók Jánosné Öszentiván községben tartózkodó türkösöd menekült keresi szüleit, Huszár György és neje Gyözö Mária, valamint testvérét, Cserei Mihályné szül. Huszár Borbálát.

Buna András Csöszteleken, keresi feleségét szül. Vajda Katalint Csernátfaluról (Brassómege).

Dóde János (Nagybecskerek, Olajgyár építési iroda) keresi feleségét szül. Benedek Köteles Katalint Csernátfaluról (Brassómege).

Langaver Sándor (170. sz. tábori posta) keresi Baresa András Brassóból menekült bolgárszegi erdőort.

Gázpor Jánosné (Alsóelemér, Torontálmege) keresi édesatyját Mihály Gábort, édesanyját Mihály Annát és 8 éves kis fiát Gázpor Jánost csikmegeyi Csikszentmártonból. Továbbá unokaöccsét Csóti József gyalogost a brassói 46. gy. e. tartalékkórház trachoma-osztályából.

Máté Sándor cipész, a 24-ik honvéd gyalogezred törzssztyálynál Nagyvárad, Uj tüzerkaszárnya, keresi feleségét Máté Sándornét szül. Hermann Magdolnát és 6 gyermekét, Sándor, Ferenc, Mariska, Ottó, Dezső és 10 napos csecsemőt. Brassóból, Vasut-utca 22. szám.

A Nagykömlősen elhelyezett erdélyi menekültek közül a következők keresik hozzátartozóikat:

Klein Márta Hóltövény (Brassómege) keresi Rouszek Ferenc 34 éves földmivest,

Gál Mihály Kisborosnyó (Háromszékegyei) keresi Ince Juliánna, Gál Róza, Gál Anna és Ince Mária.

Jankó György Kisborosnyó (Háromszékegyei) keresi feleségét Jankó Vülánka Rachelt és két gyermekét: Ilonka 7 éves, Anna 4 éves.

Özv. Sára Mihályné sz. Lőrinc Anna keresi Gires Istvánné sz. Lőrinc Sárát Bácsfaluból.

Dávid Bibó Jánosné keresi férjét, Dávid Bibó Jánost és leányát, Kis Andrásné Csernátfaluból.

Pál Simon Andrásné keresi Rozsnyai Mártonét Bertaujfaluból.

Istók Andrásné Csernátfaluból (Brassómege) keresi özv. Kiss Andrásné, Köpe Mihálynét, Simon Samunét, Kiss Istvánnét Csernátfaluból.

Hedvig Sára (Hóltövény) keresi Hedvig János 13 éves fiát.

Christoph Mihályné keresi Henter Károlyt, Parajd (Udvarhelym.) községbeli nőt.

Brassómegeyből Bácsfaluból menekült özv. Sára Mihályné szül. Lőrincz Anna (lakik Nákófalván) keresi leányát, Geres Istvánnét szül. Lőrincz Sárát Bácsfaluból. — Brassómegeyből Csernátfaluból menekült Bibó Jánosné (lakik Nákófalván) keresi férjét Bibó Jánost és leányát, Kiss Andrásné Csernátfaluból. — Brassómegeyből Csernátfaluból menekült özv. Erdélyi Andrásné (lakik Nákófalván) keresi sógor-nőjét Gyerkó Mihálynét szül. Gerő-Szász Kata türkösöd lakost. Értesítést Nákófalvára Torontálmegebe kérnek.

A Ferenczhalom községben tartózkodó alábbi menekültek keresik hozzátartozóikat: Imre Jánosné (Olthéviz) keresi a férjét és

2 gyermekét. Szabó Jánosné (Brassó) férjét Szabó János bányafelügyelőt. Bodi Zsuzsa (Brassó) menyét Bodi Jánosné és 3 gyermekét. Tankó Jánosné (Brassó) a férjét, aki az erzsébetvárosi cs. és kir. tartalékkórházban volt elhelyezve. Rab Mártonné szül. Korodi Anna (Pürkerecz) János nevű jzói irnok fiát. Sipos András (Brassó) szüleit. Tankó Ferenc brassói városi hiv. szolga feleségét és 4 gyermekét. Csáki József (Brassó) feleségét Holli Terézt. Bartalis Lajos asztalos (Brassó) édesanyját Gyarmati Terézt. Pör János (Brassó) feleségét és 2 gyermekét. Imre Béla (Brassó) atyját Imre Józsefet és 2 testvérét, csikapolcai lakosokat. Tartler Lujza és Mantsch Gizella (Brassó) keresik anyjukat. Kovács György (Csernátfalú) Pataki Ferencet és nejét Kovács Sárát. Daniel János (Barcarozsnyó) nejét és leányát. Kraft János (Barcarozsnyó) nejét szül. Elsen Annát és 4 gyermekét. Dávid Mihályné (Hosszufalu) Giresch Anna nevű unokáját. Muerth Mártha (Szászhermány) édesanyját Gunesch Rozinát és nővérét Zachariás Annát, Marzell Róza (Keresztényfalva) anyját Muerth Zsófia szászhermányi lakost. Stamm Keresztély (Feketehalom) édesanyját Stamm Rózát. Bodján Regina (Barcarozsnyó) férjét Bodján Frigyes. Köpe Csiri Györgyné (Hosszufalu) Gábor Józsefné zajzoni lakos családját.

A következő Felsőeleméren elhelyezett erdélyi menekültek keresik hozzátartozóikat:

Bottesz Jánost és nejét Szárát keresi Schneider Katalin. — Preits Katalint keresi fia János. — Kotschken János keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Löx András (Földvár) keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Joanesch János (Földvár) keresi nejét Katalint és 6 gyermekét. — Brenndörfer György és Keresztély (Prázmár) keresik anyjukat Annát. — Báditoiu János keresi szüleit Györgyöt és Mária anyját. — Orgidan Vazul keresi György és Elena anyját. — Szinbacher Miklós keresi apját Miklóst és anyját Annát. — Buholezián György keresi szüleit Jánost és Mária. — Sándru János, keresi anyját Mária. — Purkera János keresi anyját Mária. — Brenndörfer Keresztély keresi testvérét Mártát. — Róth Márton keresi anyját Annát. — Römer György keresi apját Jánost és anyját Mártát. — Dück Victor keresi nejét Hermiát és Matild leányát. — Imre Ferenc (Apáca) keresi szüleit Pált és Mária. — Tichy Henrik szövömester (Brassó) keresi nejét Elizát 3 gyermekeivel. — Sipos Lina keresi anyját Szalánzi Józsefnét.

A Brassóban háziéleldeként szolgálatban volt, Mokrinba Torontálmegebe menekült Bara Erzs Jenőfalva, Both Róza Karczfalva, Kásás Anna Madaras, Lukács Erzs Karczfalva, Simon Vera Jenőfalva, Szabó Boris Dánfalva, Váncsa Anna Csikmadaras (Csikmege) keresik szüleit.

Klusch János (trénkatona, k. u. k. Rekommendesenten-Abteilung des Inf.-Reg. Nr. 8. in Kisujszállás) keresi szüleit Klusch János és Mártát a brassómegeyi Botfalú községből.

Meszmann Mici Nagybecskerek, Bajza-u. 15. sz. keresi édesanyját Meszmann Józsefné szül. Eder Terézt Nagyszébenből.

Oláh Anna Katalinfalva 66. sz. Torontálmege, keresi szüleit Oláh Mihályt és feleségét szül. Böloni Annát, Apáca községből Brassómege.

Gábor Józsefné (jelenleg Ujzozorán) keresi öt gyermekét: Rózát, Ilonát, Annát, Györgyöt és Sárát a brassómegeyi Zajzomból.

Fóris András (Prága, Barakenspital VII/10.) keresi feleségét és gyerekeit a brassómegeyi Tatrangból.

Köpe Simon népfelkelő tizedes (Kolozsvár, szülészeti klinika, 2-ik körterem, 61. sz. szoba) keresi feleségét Farakas Sárát és Simon, András, István, János fiait Hosszufaluból.

Tobbi Mina 4 gyermekével Kóhalomról tudatja hozzátartozóival, hogy jelenleg Nagybecskereken van (Szerbtemplom-u. 27. Spira kereskedőnél).

A brassói városi adóhivatalnál alkalmazva volt Máté Gyuláné (Német-u. 180/4.) kéri irodai foglalkozást.

Menekült áll. tanító privát órákat kíván adni polgári és elemi iskolai tanulóknak. Megkeresések kéretnek Bakits-u. 16.

Kassai Rózsika erdélyi menekült nőruhávarrónő (Brankovics-u. 2817/4.) munkát vállal.

Fet János 5. gy. e. cs. és kir. főhadnagy (Ungvár, I. sz. tart. kórház gazd. hivatala) keres két éves fia és 6 hónapos leánykaja mellé egy jobb családból való 16-20 éves szász leányt.

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, Öszobás urilakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::
— Közelebbit a kiadóhivatalban. —

1267—x.8

Ujság- és nyomtatvány-makulatura nagyobb mennyiségben kapható.

Cím a kiadóhivatalban.

Utcai

elárusítókat

keres a

„Torontál”
napilap kiadóhivatala.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnai felvételük

lapunk nyomdájában.

Hirdetéseket

jutányos árrt közöl a

„Torontál”
pol. napilap kiadóhivatala.